

# SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga vsak četrtik in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge evropske države 10 K. — Listar bodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpretil. — Čeje „Kmetijskih in ljudskih delavcev“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisni listi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5. — Naročnina, laserate in reklamacije. — Za vsak list plačajo od amoskopne pečitvice za enkrat 48 vin., ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratno oglasje potrebni papir. V oddelku „Listi amoskopne“ stane beseda 10 vin. — Laserate se sprejemajo do torka opoldne. — Neznane reklamacije se pošiljajo nazaj.

## Kako je po svetu.

Na mirovni konferenci v Parizu se posvečujejo sedaj o naših mejah napram Nemcem, Madžarom, Rumunom, Bolgarom in Grkom. Po zanesljivih poročilih iz Pariza so odseki za določitev teh mej svoje delo že večinoma končali. Z vsoto gotovostjo se trdi, da bo šla naša severna meja tam, kjer so jo predlagali naši Narodni Sveti. Potemtakem je naša meja napram Nemcem že določena. Maribor, Radgona, Špilje, Gomilica, Lučane, Arvež in Ivnik bodo naša last. Tudi koroski Slovenci dobijo vse na zaj, kar je bilo nekdanj njihovega. Da bodo tudi ogrski Slovenci pripadali k Jugoslaviji, je popolnoma gotovo, ker so se sedaj posebno Čehoslovaki začeli živo zanimati za načrt zveze med Jugoslavijo in Čehoslovaško. Obe državi bi dobile medsebojno zvezo ravno preko ogrske Slovenije na črti Radgona—Št. Gotthard—Pořun. Na ta način bi se napravila močna zaseka (zagoznja) med Nemce in Madžare. — Stvar glede severnih in vzhodnih mej stoji torej za nas jako ugodno. Vse kar Nemci in nemčurji govorijo, je laž in le njih pobožna želja, ki se pa nikdar ne bo uresničila.

Glede mej proti Italiji še sedaj ni prave jasnosti. Novejša poročila pravijo, da se je za dne dni položaj za nas ugledno zasukal. Amerikansko in francosko ljudstvo je na naši strani. Obe vladi se še sicer nista izrekli proti Italijanom, a domneva se, da bo Wilson z oziroma na trpljenje in križev pot, ki ga mora prestat slovensko ljudstvo na Primorskem in Kranjskem pod Italijani, rešil vprašanje Primorja v našem smislu.

V Beogradu zboruje sedaj narodno predstavništvo Srbov, Hrvatov in Slovencev (drž. zbor) katoliški Slovenci in Hrvati so združeni v „Jugoslovanskem klubu“, kateremu načeluje ministrski podpredsednik dr. Korošec. Glavna predmeta, o katerih se razpravlja v Narodnem Veču je agrarna reforma in ustava kraljestva SHS. Agrarna reforma ali razlastitev velikih posestev je velevažno vprašanje, ki posebno zanima naše slovenske poslance kot zastopnike slovenskega kmetijskega ljudstva. Ko bo zakon o razlastitvi gotov, bomo o njem podrobno poročali. Za danes povemo le toliko, da je gotovo, da bodo graščinska veleposestva nemških knezov, grofov, baronov in milijonarjev razkosana in bodo prišla v last slovenskim kmetom in delavcem.

V Nemški Avstriji vlada veliko pomajkanje živil. Stradajoči delavci plenijo posebno v graški okolici kmetijsko gospodarstva. V Trofaiachu na Gornjem Štajerskem so pred dnevi delavci in najemniki napadli kmetijsko mlekarstvo in jo popolnoma oropali, stroje pa večinoma razbili. Taki dogodki se vršijo po celi Nemški Avstriji. Na vladnem krmilu so skoro sami brezverski nemški socialni demokratje. Kjer pa

gospodar nima vere, tam tudi ni pravega reda in tudi blagoslova ni. Tako je v Nemški Avstriji. In še bo vedno hujše. Nezasadovoljnost je v tej deželi povsod.

V Nemčiji je še hujše. V Berlinu se pobijajo Nemci med seboj, da je groza. Skoro v vseh industrijskih središčih so izbruhnili veliki štrajki. Delavstvo je brez kruha, brez zaslužka. Velike Kruppove tovarne topov in orožja stojijo. Samo v teh podjetjih je brez dela okoli 300.000 delavcev. Sedaj se je ententa usmilila stradajočih Nemcev in jim je obljubila nekaj živil. Nemčija bo najbrž morala izročiti ententi skoro vse svoje trgovske ladje. Na ta način bo nemška trgovina silno udarjena. — Nemčija bo v svetovni trgovini morala plesati tako, kakor bodo piskali Angleži, Francozi in Amerikanci.

Voditelj angleških katoličanov kardinal Bourne je obiskal Beograd, Zagreb in Ljubljano. Povsod je bil sprejet zelo slovesno. Kardinal Bourne je velik prijatelj Jugoslovanov. V Zagrebu je na pozdrav nadškofa Bauera odgovoril, da prihaja v imenu svoje (angleške) vlade ter v imenu Sv. Očeta v Rimu, k der bo zastopal in zagovarjal naše (jugoslovanske) želje, zahteve in pravice. Opetovano je izjavil in povdarjal, da so naše zahteve po osvoboditvi vraga našega ozemlja opravičene. Kardinal Bourne je došel v Ljubljano v ponedeljek. Sprejet je bil kakor kak vladar. Ljubljana je bila v zastavah in na tisoče slovenskega ljudstva je slovesno sprejelo odličnega cerkvenega dostojanstvenika. Kot bučanje morja so pretresali ozračje klici množice, ki je klicala čast in slavo velikemu prijatelju Jugoslovanov, odličnemu sinu angleškega naroda, zastopniku svete Stolice, kardinalu Bourneju. Kardinalu in njegovemu spremstvu na čast so priredili ljubljanci v dvorani „Uniona“ slavnostni pozdrav. Pozdravne besede so govorili: dr. Verstovšek (latinski), dr. Tavčarjeva (slovenski) in župnik Trunk (angleški). Slavnost je bila sijajna. — Iz Ljubljane se je odpeljal kardinal v Rim, da poroča sv. Očetu o razmerah v Jugoslaviji.

## Strahoviti poulični boji v Berlinu.

Berlin je pozorišče tako strahovitih pouličnih bojev, o kakršnih se je svojeas poročalo v Moskvi in Petrogradu. Spartakovi — nemški boljševiki — se upirajo z oboroženo silo vsaki vladni odredbi in hočejo z vsoto silo po vzgledu ruskih boljševikov, da se vse premoženje enakomerno porazdeli. V raznih pouličnih bojih v noči od 6. na 7. marca je bilo v raznih berlinskih predmestjih ubitih 68, ranjenih pa okrog 600 oseb. Dne 8. marca so Spartakovi udri v berlinsko predmestje Lichtenberg, pobili vse straže in izropali razne trgovine in skladišča. Umrtili so do zadnjega vse častnike in vse moštvo, niti eden jim ni ušel. Število žrtev je neznan. Umrtili so tudi vseh 60 policijskih uradnikov, kateri so jim prišli v pest. Napadli so tudi avtomobil, v katerem

se je nahajalo sedem vojakov. Avtomobil so ti divjaki razbili in zažgali, posadko pa, torej vseh sedem mož, ubili. Na nekem drugem koncu predmestja so pa ustavili avtomobil, v katerem se je nahajal 1 častnik in 11 mož. Vse so pobili na tla, niti eden ni ostal pri življenju. Isto noč so vladne čete zasačile Spartakinjo, ki se je, kakor je neovrgljivo dokazano, udeležila usmrčenja najmanj 20 vojakov. Na uprav zverinski način mečejo bombe iz zrakoplovov na najbolj obljudene mestne dele. Vladne čete so zasedle s topovi in s strojnimi vse važnejše mestne postojanke, v katerih se še vedno nadaljujejo krvavi prizori. V pouličnih bojih je prišlo okrog 6000 oseb ob svoje premoženje. V eni sami trgovini so Spartakovi povzročili okrog 3/4 milijona maršk škodo. Škoda, katero so povzročili berlinski poulični boji, cenijo na 10 milijonov maršk. Po najnovejših poročilih so poulični boji v Berlinu in v predmestjih nekoliko ponehali. Egiptiška vlada je poslala v Berlin 20.000 vojakov, ki bi naj napravili red.

## Kako dobro je v Nemški Avstriji.

Nekega obmejnega Slovanca je doletela smola, n so z nemške vojaške tolpe v Ivniku aretirale in odgnale v Louč (Deutsch-Landsberg), kjer so ča imeli 10 dni zaprtega kot ogleduha. Potem se mu je pa posrečilo uiti iz dežele „lačenbergerjev.“ — Zdalj pripoveduje, kako dobro se godi ljudem tam prek. Mesa ni, ampak koljejo sestradane mrhe, če se same ne pognejo. Krompir plačujejo po 5 K 1 kg. Če ga dobe; fižol po 8 K 1 kg. Moke niso dobili prebi valci že nad 4 mesece nobene. Vlada grozno pomajkanje in velikanski nered. Mož je pritrtil, kako srečni smo v Jugoslaviji. Pa se še dobe pri nas ljudje, ki niso zadovoljni. Zdalj razumemo, zakaj srčni našim nemčurjem, da bi šli tja prek. Se jim pač boljše godi pri nas.

## Ljudskošolsko vprašanje.

(Piše kmet iz Savinjske doline.)

Čital sem v časopisih, da se je našim učiteljem zvišala plača in da so se sploh uredile njihove gnotne razmere prav dobro. Gotovo, z učiteljsvom vred se veselimo tudi mi kmetje, da se je enkrat uredile to važno gnotno vprašanje. Saj je bila pa tudi prej naravnost sramota, kako malo plačilo so dobivali učitelji za to, da so nam pomagali vzgajati našo mladino. Zato pa smo hvaležni novi vladi, da je tako pametno uredila te razmere, kajti trdno sme prepričani, da bo učiteljsvo sedaj s tem večjim veseljem splojevalo svoj poklic, ko se mu ne bo več treba boriti za vsakdanji kruh.

A nekaj je, na kar vlada sedaj menda nič ne misli, namreč: preosnova naših ljudskih šol. Vse mogoče stvari in zadeve so se že izboljšale, o ljudskih šolah pa še dosedaj nisem nič čital. Prišli smo v popolnoma nove razmere, zato je tudi potrebno, da se ljudske šole prilagodijo tem razmeram. Tako n. pr. da omenim samo en slučaj, nam je vojska pokazala, kako važno je kmetijsko z vsako državo. Ali bi ne bilo na mestu, da se že tudi v ljudskih šolah podajo otrokom vsaj glavni obrisi o praktičnem gospodarstvu. Koliko nepotrebnih reči so se učili doselej v ljudski šoli, ki jih naši kmetijski otroci pozneje niso nikdar rabili; o najvažnejših kmetijskih in gospodarskih razmerah pa niso imeli nobenega pojma. Zato mi kmetje odločno zahtevamo, da se tudi ljudske šole prilagodijo našim razmeram.

Vnaprej pa že opezarjamo našo vlado, da hočemo pri bodoči ljudskošolski preosnovi tudi mi kmetje povedati svoje mnenje. Dosedaj so pri vseh